

Asia: VN/11255/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 § Määritelmät

-

6 § Valviran tehtävät

-

22 § Eräiden muiden tuotteiden valmistajan ja maahantuojaan yleiset velvollisuudet

-

25 a § Savuttomia nikotiinituotteita koskevat vaatimukset

Savuttomien nikotiinituotteiden eli ns. nikotiinipussien nikotiinirajaksi tulee säätää enintään 4 mg nikotiinia grammassa tuotetta. Tämä nikotiiniraja vastaisi niitä nikotiinipusseja, joille on myönnetty myyntilupa lääkkeenä. Korkea nikotiinipitoisuus voimistaa riippuvuutta, etenkin alaikäisillä. 20 mg:n nikotiiniraja on liian korkea ja jopa hengenvaarallinen pienille lapsille. Nikotiinimäärä tulee määrittää pussiperusteisesti ja pussien kokoon liittyvät määrittelyt tulee kirjata perustuen minimi- ja maksimimäärään/pussi. Suomen tulee seurata niiden EU-maiden esimerkkiä, jotka ovat säätäneet matalammista nikotiinipitoisuuksista.

Nikotiinipussien maustamiseen tulee asettaa samat säädökset kuin tupakkatuotteisiin ja nikotiininsteisiin eli sallittaisiin vain tupakanmakuiset nikotiinipussit. Mentolin makuakaan ei tule sallia. Nyt hallituksen esitys poikkeaa muusta tupakkalain sääntelystä, ja monimutkaistaa valvontaa, vrt. alkoholi.

29 a § Ilmoitukset savuttomista nikotiinituotteista

-

29 b § Myyntimäärät savuttomista nikotiinituotteista

-

30 § Eräitä muita tuotteita koskevien tietojen toimittamisen tapa, malli ja ajankohta

-

31 § Vähittäismyyntipakkauksia koskeva yleissäännös

-

39 a § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen merkinnät

-

39 b § Savuttoman nikotiinituotteen vähittäismyyntipakkauksen muu ulkoasu

Nikotiinipussien myyntipakkauksilta edellytettävien vaatimusten tulisi olla yhdenmukaiset tupakkalain määrittämien tupakan myyntipakkausten mukaisia varoitusteksteineen ja kuvineen. Nikotiinipussien tulee olla mahdollisimman vähän houkuttelevia alaikäisille nuorille ja että niiden riippuvuuspotentiaali olisi mahdollisimman pieni.

39 c § Savuttoman nikotiinituotteen ulkoasu

-

40 § Varoitusmerkintöjä koskeva poikkeus ulkomaanliikenteessä

-

44 § Vähittäismyynnin luvanvaraisuus

-

48 § Ilmoitus nikotiininesteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden vähittäismyynnistä

-

50 § Tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus

-

52 a § Tupakkatuotteiden ja savuttomien nikotiinituotteiden maustamiseen tarkoitettujen tuotteiden myyntikielto

-

53 § Kielto myydä alaikäiselle

-

58 § Etämyynnin kielto

-

59 § Tullihuutokaupalla myynnin kielto

-

60 § Tukkumyynnin rajoitukset

-

62 § Alaikäisiä koskeva maahantuontikielto

-

63 § Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikielto

-

65 § Kielto tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita

-

66 § Matkustajatuonnin aikarajat

-

67 § Matkustajatuonnin määrälliset rajat

-

74 § Yleiset tupakointikiellot

-

80 § Tupakointikieltoa koskevat opasteet

-

81 § Tupakointikieltojen toimeenpano

-

90 § Hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittävät maksut

-

91 § Tupakkalain valvontamaksut

-

94 § Tuotevalvontaa koskevien tietojen tallentaminen ja julkaiseminen

-

97 § Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

-

100 § Myyntikielto

-

109 § Tupakan myyntirikos

-

113 § Tupakointirikkomus

-

117 § Myyntipäällykset

-

118 § Hallussapitokielto

Nikotiinipussien lisäksi lakiin (hallussapitokiellon piiriin) tulisi harkita lisättäväksi nykyistä laajemmin myös muut tupakan vastikkeet, jolloin kouluissa ja oppilaitoksissa olisi mahdollisuus paremmin puuttua lisääntyneeseen nikotiinittomien tai nikotiinillisten sähkötupa-kointivälineiden, eli ns. vape-laitteiden, käyttöön.

119 § Hävittäminen

-

Voimaantulo

-

Muuta kommentoitavaa?

Hyvinvointialue lausuu yleisesti lakiesityksestä seuraavaa:

o Tupakkapolitiikan tavoitteena on tupakkalain 1 §:n mukaisesti ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen.

o Nikotiinipussien tuleminen Suomen markkinoille ei vastaa tupakkapolitiikan tavoitteita ja toive tupakoivien siirtymisestä nikotiinipussien käyttäjiksi ei vastaa tavoitteita. Hallituksen esitys on ristiriidassa tupakkalain 1 § tavoitteiden kanssa. Esityksessä on huolta herättäviä sanavalintoja useammassa kohdassa. Esityksessä sanoitetaan esimerkiksi toive tupakoivien siirtymisestä nikotiinipussien käyttäjiksi sekä nikotiinipussien vakiinnuttamisesta Suomen markkinoille. Samoin esityksen sivulla 17 todetaan, että ”Toisaalta nikotiinipussi nostaa veren nikotiinipitoisuuden korkeammaksi kuin savuke. Tämän vuoksi nikotiinin aiheuttamat terveyshaitat voivat jopa kasvaa nykyiseen verrattuna. Lisäksi mahdollista on, että nikotiinipussien käytön lisääntyminen ei vähennäkään tupakointia tai sähkösavukkeiden käyttöä vaan erilaisten tupakka- ja nikotiinituotteiden kokonaiskäyttö lisääntyy. Tällaisesta on viitteitä muista Pohjoismaista, ja tällöin terveyshaitat kasvaisivat entisestään.”

o Tällaiset edellä olevan kaltaiset kirjaukset merkitsevät merkittävää linjanmuutosta Suomen tähänastiseen tupakkapolitiikkaan, mikä ei ole toivottavaa. Hyvinvointialue painottaa, että nikotiini on vahvasti riippuvuutta aiheuttava aine, jolla on haitallisia terveysvaikutuksia.

o Nikotiinista aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi nikotiinipussien sääntely tulee asettaa vähintään yhteneväiseksi muiden tupakka- ja nikotiinituotteiden kanssa. Nikotiinipussien ja sähkösavukkeen kaltaisten kertakäyttöisten höyrystimien vähittäismyyntiin tulee olla luvanvaraisia ja niiden myyntiin on sovellettava vähintään täysin samoja rajoituksia ja menettelytapoja kuin tupakkatuotteiden myyntiin ja hallussapitoon (vrt. perinteiset savukkeet). Näitä tuotteita ei myöskään saisi markkinoida.

o Tupakkapolitiikan tavoitteiden mukaisena oikeansuuntaisena toimenä olisi lisäksi harkittava matkustajatuonnin lisärajoittamista nuuskan, purutupakan, nenänuuskan, nikotiinipussien ja sähkösavukkeen kaltaisten kertakäyttöisten höyrystimien osalta.

o Nikotiinipussien luovuttamiseen ja hallussapitoon tulisi asettaa 20 vuoden ikäraja. Riittävän korkea ikäraja on tehokas ehkäisykeino, jolla voitaisiin ehkäistä nikotiinipussien lisääntyvää käyttöä nuorison keskuudessa.

YHTEENVETO

Hyvinvointialue katsoo, että savuttomien nikotiinituotteiden eli ns. nikotiinipussien myyntiä tulisi rajoittaa vähintään samalla tavalla kuin ihan tavallisten savukkeiden myyntiä kuluttajille. Lainsäädännöllä ei tulisi edesauttaa vahvasti riippuvuutta aiheuttavan nikotiinin saatavuuden lisääntymistä.

Satakunnan hyvinvointialue

Kirsi Varhila

Hyvinvointialuejohtaja

Varhila Kirsi
Satakunnan hyvinvointialue

Tapiola Jukka
Satakunnan hyvinvointialue